

24. virtuálny kongres XI. škola lipidológie a XXIX. nové trendy v prevencii aterosklerózy 2021

Katarína Gonová

Interná ambulancia Piešťany, regionálne MEDPED centrum pre familiárne hypercholesterolémie, Piešťany

✉ MUDr. Katarína Gonová | kgonova@yahoo.com | www.saa.sk

Doručeno do redakce | Doručené do redakcie | Received 4. 5. 2021

Zaujímavosti z odborného programu

Ďalšia z radu významných odborných aktivít Slovenskej asociácie pre aterosklerózu s názvom **XI. škola lipidológie a XXIX. nové trendy v prevencii aterosklerózy 2021** sa uskutočnila 10.–11. februára 2021. Tentokrát, vzhľadom k zúriacej pandémie COVID-19, sa nekonala ako býva zvykom v príjemnom prostredí hotela Carlton v centre Bratislavy. Prezident Slovenskej asociácie pre aterosklerózu doc. MUDr. Branislav Vohnout, PhD., uviedol kongres v digitálnom priestore, takže účastníci mali možnosť sledovať prednášky online z pohodlia svojich domov a tiež aktívne „live“ sa ich účastniť. Online dostupnosť umožnila pripojiť sa väčšiemu počtu lekárov so záujmom o odborné prezentácie v porovnaní s prezenčnou formou kongresu s celkovým dobrým ohlasom odbornej verejnosti.

Postrehy z prvého dňa kongresu XI. školy lipidológie

Prvý deň kongresu bol rozdelený na tri hlavné bloky. Prvý blok bol venovaný praktickým kazuistikám, ktoré nemôžu chýbať na žiadnej škole lipidológie pre potrebu prezentovať najčastejšie problémy z klinickej praxe v oblasti diagnostiky a liečby dyslipidemií.

Druhý blok Školy lipidológie sa venoval manažmentu dyslipidemií v špecifických populáciách. S ohľadom na prehĺbenie i medziodborovú spoluprácu so Slovenskou kardiologickou spoločnosťou a Slovenskou geriatrickou a gerontologickou spoločnosťou s SAA vystúpil **prof. MUDr. Róbert Hatala, PhD.** (LF UK a NÚSCH a.s., Bratislava) a v rámci svojej prezentácie predstavil zaujímavé dáta z reálnej klinickej praxe švédskeho registra SWEDEHEART. Celkovo 40 607 pacientov bolo sledovaných 4 roky po prekonaní infarktu myokardu (vek 30–75), po prepustení z nemocnice s vyšetrením lipidov na 6. a 10. týždeň. Priemerná redukcia LDL-C bola o 1,2 mmol/l. U pacientov s väčšou redukcíou LDL-C o 1,85 mmol/l v porovnaní s pacientami s nižšou redukcíou LDL-C o 0,38 mmol/l došlo k zníženiu veľkých KV-príhod (HR 0,77; 95% CI), celkovej mortality (HR 0,71; 95% CI), KV-mortality (HR 0,68; 95% CI), infarktu myokardu/IM (HR 0,81; 95% CI), ischemickej CMP (HR 0,76; 95% CI), hospitalizácie pre srdcové zlyhanie (HR 0,73; 95% CI), koronárnej revaskularizácie (HR 0,86; 95% CI). U pa-

cientov so znížením LDL-C $\geq 50\%$ vysokointenzívnym statínom pri prepustení z nemocnice došlo ku zníženiu výskytu všetkých KV-príhod v porovnaní s pacientami na liečbe menej účinným statínom. Týmto sa potvrdzujú výsledky klinických štúdií, podľa ktorých včasnejšie zníženie LDL-C po IM má väčšie KV-benefity pre pacientov po akútnom koronárnom syndróme. **Doc. MUDr. Peter Mikus, PhD.** (LF SZU a UNB, Bratislava) v prednáške venovanej manažmentu dyslipidémie v séniu pripomenul, že v posledných rokoch došlo k zvýšeniu prevalencie koronárnej choroby srdca u mužov aj žien starších ako 65 rokov o viac ako 60%. Starší pacient môže profitovať zo zníženia svojho individuálneho KV-rizika s dôrazom na personalizáciu a bezpečnosť liečby. Ako zdôraznila **MUDr. Anna Vachulová, PhD.** (LF UK a NÚSCH a.s., Bratislava), vzhľadom k častému súbežnému výskytu artériovej hypertenzie a dyslipidémie, dlhodobé zníženie LDL-C o 1 mmol/l a zníženie systolického tlaku o 10 mm Hg je asociované so 78% znížením kardiovaskulárneho rizika vo všetkých vekových kategóriách. Užívanie statínov je odporúčané i v čase aktuálnej pandémie COVID-19 u pacientov s týmto ochorením, lebo statíny znižujú riziko nákazy a riziko ťažkého priebehu COVID-19.

Prednáškou o nefarmakologických možnostiach liečby otvoril posledný blok XI. školy lipidológie **doc. MUDr. Ján Lieta-va, PhD.** (LF UK a UNB, Bratislava). Pripomenul, že nefarmakologická liečba dokáže znížiť KV-mortalitu o 75% v porovnaní s inou terapiou. Zakladá sa na vylúčení nikotinizmu, zdravej výžive so znížením príjmu energie a prísunu celozrnných produktov, ovocia, zeleniny a rýb. Zvýšený prísun tzv. ultraprocesovanej potravy môže zdvojnásobiť riziko subklinickej koronárnej aterosklerózy nezávisle od ďalších rizikových faktorov. Priaznivý vplyv cvičenia u dospelých pacientov s koronárnou chorobou srdca dokumentovala nedávno publikovaná metaanalýza 22 recentných klinických štúdií zahŕňajúca 4 465 participantov, ktorá potvrdila zníženie hospitalizácií zo všetkých príčin (RR 0,46; 95% CI) a kardiovaskulárnej mortality (RR 0,44, 95%CI) v porovnaní s kontrolnou necvičiacou skupinou. **Prof. MUDr. Daniel Pella, PhD.** (UPJŠ LF a VÚSCH, a.s., Košice) zdieľal výsledky randomizovanej, placebom kontrolovanej štúdie EVOPACS s účasťou 308 pacientov s akútnym koronárnym syndrómom (AKS). Cieľom štúdie bolo porovnať pridanie evo-

lokumabu počas hospitalizácie ku vysokodávkovanému statínu so samotnou vysoko intenzívnou statínovou liečbou. Primárny cieľ štúdie bol zhodnotiť účinnosť evolokumabu oproti placebo na zníženie LDL-C v akútnej fáze AKS po 8 týždňoch. Pri liečbe evolokumabom pri AKS > 95 % pacientov dosiahlo cieľové hodnoty LDL-C < 1,8 mmol/l v porovnaní s 38 % pacientov, ktorí dostávali samotný statín. Cieľové hodnoty LDL-C < 1,4 mmol/l dosiahlo > 90 % pacientov v porovnaní s pacientami, ktorí dostávali samotný statín, čo znamenalo dosiahnutie cieľových hodnôt LDL-C podľa aktuálnych odporúčaní ESC/EAS 2019.

„Flashback“ druhého dňa kongresu – XXIX. nových trendov v prevencii aterosklerózy 2021

Druhý deň tohto online kongresu bol rozdelený do štyroch hlavných blokov. V bloku venovanom problematike metabolizmu vystúpili s prednáškami venujúcimi sa problematike HDL-C i významní zahraniční odborníci z oblasti lipidológie **prof. Dr. med. Arnold von Eckardstein** (University Hospital, Zurich, CH) a **prof. MUDr. Vladimír Soška, CSc.** (FN u sv. Anny a LF Masarykovy univerzity, Brno, CZ). Ako uviedol **MUDr. Martin Čaprná, PhD.** (LF UK a UN, Bratislava), pôsobenie omega-3-matných kyselín v KV-prevencii vyvoláva veľa otázok pri interpretácii štúdií a ich efekte v klinickej praxi. Cochrane metaanalýza priniesla výsledky možného malého efektu kyseliny alfa-linolénovej v redukcii KV-príhod (RR 0,91; NNT 500), arytmií (RR 0,73; NNT 91). Len malý alebo žiadny efekt redukcie KV-príhod bol pozorovaný pre kyselinu eikosapentaénovú a dokozahexaénovú. Ďalším zahraničným hosťom v bloku s lákavým názvom Alkohol a jeho benefity vystúpila **prof. Licia Iacoviello, M.D., PhD.** (University of Insubria, ITA). Prezentovala výsledky prospektívnej štúdie Molisani Study zahŕňajúcej 5 200 participantov sledovaných 8 rokov, u ktorých mierna konzumácia alkoholu v kontexte mediterián-

skej stravy viedla ako jeden zo skúmaných atribútov k 16% redukcii mortality zo všetkých príčin u dospelých ≥65 rokov a v podskupine s diabetom k 15% redukcii mortality. Reziiduálnemu KV-riziku sa venoval náš stály hosť, **prof. MUDr. Michal Vrablík, Ph.D.**, prezident České spoločnosti pro aterosklerózu. Ako uviedol, uplatňuje sa kumulatívna podstata expozície rizikových faktorov aterosklerózy, predovšetkým dyslipidémie. Vo vývoji sú viaceré účinné molekuly schopné znížiť cholesterolové, protizápalové i triacylglycerólové (TAG) reziiduálne riziko. Okrem PCSK9i a statínov v redukcii reziiduálneho rizika pre LDL-C predstavuje nové terapeutické možnosti PCSK9 „RNA-silencing“ inkilisiran. V redukcii TAG-reziiduálneho rizika sa skúma agonizácia PPARalfa selektívnymi PPAR-modulátormi, aktuálne v pilotnej štúdiu PROMINENT pemafibrát. Tzv. antisense liečba prináša účinné molekuly v redukcii TAG, akým je volanesorsen na báze antisense inhibície hepatálnej apoCIII mRNA. V štúdiách u pacientov s familiárnou chylomikronémiou dokázal znížiť hladinu TAG o 70–80 %. Zníženie Lp(a) je ďalším miestom výskumu ASO (antisense oligonukleotidov). **Doc. MUDr. Katarína Rašlová, CSc.**, predstavila výsledky observačnej prierezovej štúdie DA VINCI o preskripcii hypolipidemickej liečby v 18 krajinách EU, na ktorej participovali i naše centrá. 54 % pacientov dosiahlo cieľ LDL-C podľa odporúčaní ESC/EAS 2016, 33 % pacientov podľa ESC/EAS 2019. Monoterapia statínmi strednej intenzity bola najčastejšou hypolipidemickou liečbou. Kombinovaná liečba bola zriedkavá aj u pacientov s veľmi vysokým rizikom. Vo všetkých skupinách pacientov bola hladina LDL-C > 2,0 mmol/l. V „hotline“ bloku sa pozornosť venovala aktuálnym poznatkom o ochorení COVID-19 v prostredí aterosklerózy a liečby statínmi. Prehľadný súhrn aktualít a odporúčaní v manažmente statínovej liečby v čase pandémie COVID-19 predstavila **MUDr. Lubomíra Fábryová, PhD.** (MetabolKLINIK s.r.o. a SAV, Bratislava).